

Stockholm 2007-01-18

Fastighetsnämnden
Stockholms stad
Box 470
101 29 Stockholm

Naturen och friluftslivet stärker Stockholm

Naturen i stockholmsregionen är en fantastisk tillgång för folkhälsan, för utbildning, för turism och mycket annat. För några år sedan enades Länsstyrelsen och 23 av länets kommuner om ett gemensamt program för att skydda denna fantastiska resurs. Programmet heter "*Aldrig långt till naturen*" (Länsstyrelsen i Stockholms län 2003), en formulering som sammanfattar en av regionens främsta kvaliteter. Nämligen att var man än bor i vår region är det lätt att komma ut i naturen.

Tillgången till naturupplevelser är en viktig del av stockholmarnas välfärd, men det är samtidigt en allt viktigare faktor i arbetet att göra Stockholm till en internationellt attraktiv plats för företagande, forskning, kulturevenemang och turism. Stockholm växer med 20 000 – 30 000 invånare per år. För att klara utmaningen att på ett långsiktigt hållbart sätt möta de krav och behov som en växande befolkning i Stockholm kommer att ställa, är det extra viktigt att värna om de ännu relativt opåverkade grönområdena i Stockholm närhet som gör Stockholm så unikt som huvudstad. Klarar vi denna utmaning finns det alla förutsättningar att Stockholm stärker sin ledande position i norra Europa. Att värna om våra naturområden som resurs och tillgängligheten till dem är därför i alla avseenden till gagn för huvudstadens utveckling. Mot denna bakgrund blir vi, inom Nätverket Skydda Storstockholms Gröna Kilar, oroade och bekymrade över de signaler om dramatiskt sänkta ambitioner som kommer från den nya stadshusledningen.

Man hör ibland att *Allemansrätten* tryggar rimliga krav i dessa avseenden. Så är dock inte fallet i ett storstadsområde med ett stort besöksstryck. Vilken privat markägare är intresserad av att ha mängder av besökare på sin mark som utövar diverse friluftaktiviteter, allt ifrån svamp- och bärplockning till orientering och ridning? Vilken markägare är intresserad av att sköta sin skog med allmänhetens och friluftslivets bästa för ögonen? Väg bommar och försvårat tillträde, inte minst för äldre och rörelsehindrade, är självklara konsekvenser. Vill vi ha det så?

Våra organisationer har starkt drivit på att staden inte ska sälja ut mark som är viktig för regionens attraktivitet. Vi har dock förståelse för stadens ambition att koncentrera sin verksamhet och ser ett mindre värde i att bevara områden som är små isolerade "öar" i ägandet, t.ex. områden som ägs av staden på Mäläröarna.

Vår förhoppning är dock att staden behåller sina stora sammanhängande och lättåtkomliga områden intakta. I många fall ligger jordbruksgårdar centralt i dessa områden. Dessa är av stor betydelse för områdenas attraktionskraft och tillgänglighet. Försäljning av dessa gårdar, som av arronderingsmässiga skäl även skulle dra med sig stora arealer skogsmark, kan innebära avsevärd skada på områdenas användbarhet.

Vi är medvetna om den ansvarsställande hänsyn till naturen som staden tar idag och det tillmötesgående som staden visar allmänheten genom tillgängligheten till markerna. Skogsbruket bedrivs på ett mycket mer miljö- och friluftsanpassat sätt av staden, än vad som normalt görs av andra skogsägare. Det märks inte minst genom den medvetet existerande överhållningen av skogen som sker, d.v.s. skogen får bli äldre än normalt innan den avverkas och blir härigenom mycket attraktiv för besökande genom skogs känslan. Staden har även systemsatt en bra balans mellan jakt-, miljö- och friluftsintrassen. Allt detta är berömvärt men tyvärr troligen inte känt av alla. Trots denna återhållsamhet redovisas årligen ett positivt ekonomiskt driftresultat enl. uppgift från markförvaltningen. Som ex. på organisationernas ständiga be-

hov av marker lyfter vi gärna fram den stora orienteringstävlingen, 25mannakavlen med 8.000 deltagare, som kommer att genomföras hösten 2007 bl.a. på stadens marker inom Nolingområdet invid Lida Friluftsgård i Botkyrka kommun.

Vi vill påtala att andra huvudstäder som Oslo och Helsingfors har insett värdet att äga stora arealer friluftsmark. Oslo marknadsför sitt *Oslomarka med bl.a. Holmenkollen* och satsar stora resurser på området. Information om leder, årstidskartor, övernattningsmöjligheter m.m. finns som en naturlig del i ambitionen att marknadsföra Osloregionen. Köpenhamn har en hel del natur och friluftsmark som starkt påminner om Stockholms gröna kilar. Dessa sk ”fingrar” fungerar som en stark attraktionskraft för företag och inflyttade.

Som exempel på verkliga pärlor inom markinnehavet kan nämnas Nackareservatet (eg.2 reservat) med Hellasgården, Ågestaområdet med bl.a. Lännaskogens naturreservat och Nolingområdet, som är planerat att bli ett statligt reservat, med Lida Friluftsgård. Dessa namn symboliserar skogskänsla och naturupplevelser och är mycket välbesökta skogsområden bl.a. genom sina tätortsnära lägen. Här erbjuds såväl parkeringsmöjligheter som även måltidsmöjligheter som uppmärksatta stigar, vandringsleder och inte minst elljuspår. Friluftsförbundets Skogsmulleverksamhet startade faktiskt på Lida Friluftsgård. Allt detta för allmänhetens bästa.

Samtliga av de större sammanhållna områdena ägda av Stockholms stad är idag upplåtna till vandringsleder av olika slag. Den ca 100 mil långa Sörmlandsleden - en av Sveriges längsta natur- och kulturvandringsleder- börjar i Björkha-gen som man lätt når via tunnelbanan. Sörmlandsleden ringlar sig genom Södertörn via den nationella pärlan Tyresta nationalpark. Populära avstickare från leden är t.ex. Nynäsleden och Grödingeleden. En ägarförändring kan resultera i oönskade ändringar i ledernas dragningar.

En annan mindre känd verksamhet som staden värnar om är sportfisket. Utarrenderade fiskevatten möjliggör inte bara sportfiske i alla dess former utan även omfattande fiskevårdsåtgärder. Detta visar på stadens breda syn på behovet av friluftaktiviteter och tillgängliggörande för deras utövande.

Vår uppfattning är att staden är de enda markägare, som ensam kan garantera en övergripande och hänsynstagande skogsförvaltning med nuvarande omfattning och inriktning på friluftsliv, natur- och kulturmiljövården.

En vision från oss är en politisk blockövergripande överenskommelse om vilka områden som skall behållas i stadens ägo och en insikt om vilken enorm resurs detta är för staden och dess invånare. Om värdehöjande exploateringsförut-sättningar dyker upp eller intressanta markbyten kan bli aktuella ska mark kunna avyttras. Staden kan då fortsätta att förvalta marken med all önskad hänsyn till miljö-, kultur- och friluftsinressen. Härigenom läses inte markanvändning-en.

En genomtänkt och ambitiös planering av markerna hämmar inte utvecklingen utan det är i stället en vital del av regio-nens långsiktiga utveckling. Att sälja ut de stora naturområden som staden äger i andra delar av länet och som är vikti-ga för friluftslivet, natur- och kulturmiljövården enkom för att generera kortsiktiga inkomster tycker vi vore tragiskt, - inte bara ur stockholmarnas utan ur alla regionmedborgarnas synvinkel.

När de borgerliga partierna senast hade majoritet i Stockholms stad 1998-2002 tog man ett liknande beslut. Efter att frågan hade diskuterats igenom ordentligt, kom den dåvarande stadshuset dock på bättre tankar. Försäljningen avbröts och istället startade en process som tog vid under socialdemokratisk ledning och siktade då på att överföra sta-dens markinnehav till en stiftelse inriktad på att utveckla områdenas värde för friluftsliv, rekreation och naturvård.

Att bevara natur är inte att lägga en död hand över områdena utan ett sätt att skapa stabila spelregler och en långsiktig-het för planering och utveckling av bostäder, företag, transportsystem osv. Arbetet med att bevara naturen i Stock-holmsregionen är inte och får inte vara avslutat. Regionen med alla innevånare och kommande generationer behöver sin natur nu och i framtiden.

- ❖ Nätverket Rädda Stockholms Gröna kilar representerar ca 200.000 medlemmar.
- ❖ Vi vill peka på att försäljningar av sommargårdar, fritidshus, lokaler, stugbyar o.s.v. på intet sätt stör våra intres-sen och att det borde finnas mycket pengar i dessa.
- ❖ Vi välkomnar att en översiktlig planering görs av stadens markinnehav. Frågan är av regional betydelse. Större del av områdena ingår i Storstockholms Gröna kilar. En ökad mellankommunal samordning kring grönområdena i länet är därför av största vikt. Invånarna i Stockholm och kranskommunerna har lite och kommer i en framtid att ha ännu mindre och färre ”gröna” områden innanför stadsgränsen.

- ❖ Begreppet Friluftsmarksområden skulle kunna utnyttjas i dessa sammanhang och därigenom få folkhälsoperspektivet i fokus. Särskilt viktiga är de tätortsnära friluftsmarkerna. Samutnyttjandepincipen för invånarna i Stockholm och i grannkommunerna gäller precis som för all annan ”infrastruktur”. Förortsborna åker till Stockholm för arbete, kulturupplevelser, sportevenemang m.m. Stockholmare åker ut till grannkommunerna för natur- och friluftslivsupplevelser.
- ❖ Vi lyfter gärna fram ett framsynt och pågående arbete mellan några kommuner om gränsöverskridande syn på naturvärden och friluftsliv. Projektet heter *Hanvedenprojektet* med Stockholm stad som initiativtagare och markägare i de medverkande kommunerna. Kommunerna är Botkyrka, Haninge och Huddinge.
- ❖ Vi efterlyser ett fastare samarbete mellan kommuner och länsstyrelsen inom ramen för programmet "Aldrig lång till naturen" och i det sammanhanget erbjuder vi vårt deltagande.
- ❖ Vi önskar medverka i en planmässig prioriteringsprocess om områdenas framtid.

Nätverket Storstockholms Gröna Kilar

.....
 Naturskyddsföreningen i Stockholms län

.....
 Friluftsförbundet Stockholms distriktsförbund

.....
 Stockholms läns Hembygdsförbund

.....
 Svenska Turistföreningen Stockholmskretsen

.....
 Sportfiskarna Stockholmsdistriktet

.....
 Stockholms, Södermanlands och Upplands Orienteringsdistrikt

.....
 Stockholms Vandrareförening

.....
 Arbetsgruppen Bevara Nackareservatet

.....
 Föreningen Rädda Järvafältet

.....
 Stockholms scoutdistrikt av Svenska Scoutförbundet

.....
 Paradiset Hanvedens vänner

.....
 Stockholms Ornitologiska Förening

.....
 Fältbiologerna Stockholm-Uppland-Gotland

Bilagor

Bilaga 1

Stockholms, Södermanlands och Upplands Orienteringsdistrikt

För kännedom:

De politiska partierna i Stockholms stadshus

Kommunfullmäktige i Stockholm

Miljödepartementet

Naturvårdsverket

Länsstyrelsen i Stockholms län

Landstinget Regionplane- och trafikkontoret

Landstingsförbundet

Kommunförbundet i Stockholms län

Fastighetskontoret i Stockholm

Botkyrka kommun

Huddinge kommun

Nynäshamns kommun

Nacka kommun

Haninge kommun

Södertälje kommun

Salems kommun

Tyresö kommun

Upplands-Bro kommun

Järfälla kommun

Solna kommun

Upplands-Väsby kommun

Vallentuna kommun

Ekerö kommun